

Trine og Mortens kompendium om

Tango

Kontakt - Musik - Teknik

Forord

For os er tangoen ikke trinene, men alt det imellem. Den lever i milongaerne – i musikken, samtalerne, i øjeblikket, hvor vi begynder at lytte.

Vi taler ikke om figurer, når vi mødes på milongaerne, men om stemningen, om DJ'ens valg, orkestrenes farver, og den særlige ro, der opstår, når alt i dansen fungerer.

Måske er det i virkeligheden det, som er tangoens gave til os. Et fristed i en verden, der hele tiden vil mere. Vi sænker farten, trækker vejret og mærker nærværet vokse.

Det er stadig tango.

Men vi danser ikke for at fylde rummet – vi danser for at dele det. Komplexiteten ligger ikke i trinene, men i mødet mellem vores bevægelser i musikken.

Den ser måske ikke ud af meget udadtil, men indeni vokser den – større end os selv.

Dette kompendium handler om det. Om vejen til at finde din egen tango.

Den viser sig først, når du holder op med at lede – og begynder at lytte.

God rejse.

Indledning

Du har danset tango i et stykke tid – måske går du på milongaer, og måske har du været på festivaller eller maratons. Din forståelse af tangoen er, at den består af trin og figurer, som kan nedbrydes og sættes sammen på forskellige måder – og at dansen opstår derigennem.

Dette kompendium er skrevet til dig, fordi vi gerne vil fortælle dig en anden historie om tangoen.

For os består tangoen af tre ting, i denne rækkefølge: **1. Kontakt, 2. Musik, 3. Teknik.** Rækkefølgen viser både vigtigheden og den tid, vi investerer i hvert element.

I dag bruger de fleste dansere mest tid på trin og figurer – men dem har vi ikke med på vores liste over, hvad tangoen egentlig består af. Ikke fordi der er noget galt med trin og figurer – vi har selv brugt dem til at lære teknikker og effekter. Men, for os er tangoen improvisation i alt, hvad vi laver, så figurer giver ikke længere mening for os, når vi danser.

Vores kontakt med musikken og den/dem, vi danser med, er det, som inspirerer os til de ting, vi gør i dansen. Vi møder mange, som er af den overbevisning, at de danser til musikken, og når vi ser, de danser, så går de på beatet i musikken, og enkelte gør ophold i dansen, når et tema i musikken slutter og et nyt starter. Det er en rigtig god start, men musikken er meget dybere, og rummer nuancer af følelser og betoning, rytmiske variationer, dialoger mellem instrumenter osv.

For at du har overskud til at opleve, hvad kontakten og musikken giver, arbejder vi i det her kompendium med at gøre din dans så simpel som mulig. Vægtskifte, åbent skridt, forlæns/baglæns kryds – det er alt, hvad der skal til. Komplexiteten opstår i mødet med musikken og i kontakten til hinanden.

Dette kompendium handler om, hvordan du kan **genstarte din tango med de værktøjer, du allerede har.** Find din egen tango – den begynder, når du slipper figurerne.

Læse- og træningsvejledning

I det efterfølgende finder du 3 kapitler, et for hver af de 3 punkter fra før. Vi foreslår at du:

1. Begynder at lytte til tangomusik i perioden 1935-1945. Lyt til de store orkestre som Juan DArienzo, Carlos di Sarli, Anibal Troilo, Osvaldo Pugliese. Læs kapitel 2. Musik, og begynd at registrere ting som beat, rytmer og dynamik.
2. Bevæg dig for dig selv til musikken, se om du kan gå på 1 og 3 i musikken, lav dobbeltbeat, og se om du kan fange synkoperingerne. Brug simple bevægelser, som vægtskifte, åbent skridt (sideskridt), forlæns/baglæns kryds.
3. Dans med en partner, hvor I prøver at udnytte de ting, som musikken giver jer.
4. Arbejd samtidig med din teknik som beskrevet i kapitel 3. Teknik. Din akse og bevægelse mod din akse er af stor betydning.
5. Når du begynder at mærke, hvordan musikken arbejder med din dans, så kan du begynde at arbejde med din kontakt, som beskrevet i kapitel 1. Kontakt.

Vores træningsfilosofi er, at vi beskriver, hvordan det hænger sammen og kommer måske med tips til træningsøvelser. Men du/I skal selv arbejde med tingene. Gentag mange gange og forstå med kroppen, til du/ikke længere skal tænke over, hvad du/I gør. Det er din tango.

Vælg et fokuspunkt ad gangen, afhængigt af hvor du er i din dans. I starten kan det nogle gange virke svært og uoverskueligt, men bliv ved. Et fokuspunkt kan være hele tiden at søge din akse, træne at føre/følge. En anden ting at træne kan være at ramme synkoperingerne i musikken, eller at mærke den du danser med.

Og, med tiden vil du kunne udnytte nogle af de trin og figurer, du har lært, på en ny og musikalsk måde. Din oplevelse med tangoen bliver anderledes. Den får en anden dybde og vil røre dig på et mere personligt plan.

Afsnit 4 handler om "Social dans". Dels hvad det er og dels, hvordan du med fordel kan træne det. Et af vores mål med det her kompendium er at forsøge at få bedre milongaer med et roligt dansegulv, hvor folk danser med respekt for hinanden. Her spiller det en væsentlig rolle, at du er bekendt med, hvad det er, og at du har trænet det.

Hvad hvis jeg er nybegynder?

Kompendiet er skrevet til jer, der allerede er godt i gang med jeres tango. Men vi mener faktisk også, at det er en fin tilgang, hvis du er nybegynder.

- Du får hurtigt en kobling mellem musikken og dine bevægelser.
- Den måde, du lærer at bevæge sig på, egner sig bedre til dans på en milonga, end de traditionelle figurer.
- Du lærer at improvisere, føre og følge, fra starten.

Hvad er "Mas Alma"

"Mas Alma" er spansk og betyder "mere sjæl", og navnet dækker over et projekt, vi har, der har til formål at udbrede kendskabet til tangoen som en dans, der primært handler om kontakt, musikalitet og teknik. Det er den samme tango, som du kender, men vi går lagt mere op i musikalitet og i at mærke hinanden, end i at danse diverse figurer, og i hvordan det ser ud.

Mas Alma er også et læringsprojekt for os, hvor vi arbejder med forskellige måder at inspirere dansere til at gentænke deres dans og deres måde at gå på milongaer på.

Vi gør det for at få bedre milongaer og dansere med mere sjæl!

Hvem er vi

Vi er Trine og Morten, og vi har danset tango sammen siden 2009, undervist og arrangeret tango i mange år.

Vi elsker at danse tango og rejser gerne rundt for at deltage i forskellige arrangementer i Norden og nede i Europa. Vi er teknisk dygtige dansere, ikke kun i den tætte stil, men også i den mere åbne og dynamiske stil. Dog er det i dag særligt den klassiske tango, der optager os. Vi rejser ofte ud til close embrace arrangementer eller encuentros, hvor stil og etik er vigtige elementer for en god danseoplevelse.

Vores rejse ind i dansen og musikken bygger på inspiration fra flere forskellige kilder:

- Ca. 10 års seminarer med Chicho Frumboli og Juana Sepulveda, inkl deres masterclass seminarer i Barcelona.
- Mortens udvikling som DJ.
- Trines udvikling som aktiv følger.
- Diverse workshops, events, YouTube kanaler om musik og om tangokultur, som f.eks. foredrag med Michael Lavocah om musik, "Tango by Year", og diverse interviews med ældre tangodansere.
- Utallige workshops og enetimer gennem årene med diverse undervisere, lokale som internationale.
- Rejser til Buenos Aires, til events i Norden og i Europa, lokale milongaer - særligt i Hamborg.
- Mange års erfaring med undervisning, seminarer og events.
- Afholdelse af vores egen encuentro "Sydfyn Embrace" (www.sydfynembrace.dk).

Lær mere

Her er links til to YouTube kanaler med interviews med dem, der har oplevet lidt af tangoens storhedstid. Begge har engelske undertekster.

Pepa Palazon's YouTube kanal "Tengo una Pregunta para Vos"

https://www.youtube.com/playlist?list=PL4uWiPclZR3PHIIXJszQ_VBuKD8zLp78R

MPTango's YouTube kanal:

<https://www.youtube.com/@PractiMilongueros/playlists>

1. Kontakt

Kontakten er alt for os – i dansen og i livet. Kontakten med den, vi danser med, med musikken, og med de andre på gulvet. Det er den, der får os til at mærke glæde, inderlighed, måske også melankoli – alt det, der minder os om, at vi lever og føler.

Den argentinske tangodanser og underviser Carlos Belvedere sagde engang at: *“Tangoen ikke bare dances – den føles.”* Han, og mange af de gamle mestre, som desværre ikke er her længere, talte alle om det samme: at tangoen er et udtryk for selve livet. Og når vi danser, er det som om, de hvisker til os fra fortiden – minder os om at mærke dansen, ligesom vi skal mærke livet. De vil have os til ikke at vise tangoen, men lade den leve inde i os. Den er ikke et show, men en samtale, en følelse, et nærvær, noget vi giver til hinanden.

Det kan være svært at forholde sig til så “fluffy” en beskrivelse, når man står der som ny og bare gerne vil vide, hvordan man *gør*. Derfor forsøger vi i det her afsnit at gøre kontakten lidt mere håndgribelig – at vise, hvordan den både kan forstås praktisk og sanseligt, så vi kan begynde at mærke den i kroppen, i musikken og i mødet med den, vi danser med.

1. At føre og følge
I en improvisatorisk dans - hvad gør man, når man fører og følger et skridt ad gangen?
2. Kontakten
Hvordan oplever jeg, du reagerer på min dans, og tilpas hvis det føles uharmonisk!
3. Dansen kommer primært fra dit center
Vi har lært at kontrollere vores center, så vi kan føre/følge fra det, men vi bruger gerne hele kroppen til at udtrykke dansen. Sideværts og op/ og ned bevægelser.
4. Aktiv følger

At føre og følge

Mange dansere på lokale milongaer er vant til at danse trin og figurer. Vi lærer ofte rækkefølger og mønstre, men sjældnere selve kunsten at føre og følge dem. For en følger kan det komme som en overraskelse, når man f.eks. møder en fører, som ikke bygger dansen op omkring figurer. I tangoen handler det ikke om at udføre det indlærte, men om at skabe dansen sammen.

Vi kan godt lide ideen om at *forberede hinanden* på det næste, der skal ske. En god analogi er at kaste en bold til en, der ikke er forberedt – så er der stor sandsynlighed for, at bolden ikke bliver grebet. Men hvis vi giver et lille forvarsel, et signal i kroppen, en energi i bevægelsen, så er partneren klar til at reagere. Det er netop det, der sker i tangoens føring og følgen.

Vi udnytter det rum, vi har omkring os, når vi står i vores akse – det område, hvor vi kan bevæge overkroppen let ud uden at miste balancen. Her bruger vi “cirkulære” bevægelser til at forberede hinanden. Det er mikrobevægelser, små kredsløb inde i kroppen, som man sjældent kan se udefra. De ligger inde i danserens center – en bevægelse inden bevægelsen – og de skaber en fornemmelse af, hvad der er på vej. Når føreren giver et sådant signal, opstår en reaktion: et ben, der allerede peger i retningen

af det kommende skridt, eller en lille bevægelse i overkroppen, der viser, at følgeren har forstået invitationen.

Denne tilgang ændrer dynamikken mellem rollerne. Bevægelsen behøver ikke at være synkron. Når følgeren mærker føringen til et sideskridt, begynder følgeren at bevæge sig på *impulsen* – ikke fordi føreren tager skridtet samtidig, men fordi føringen allerede er givet. Det åbner et rigt rum af nuancer og muligheder i dansen, hvor improvisation og kommunikation får lov at udfolde sig frit. Tangoen bliver dermed ikke en serie af trin, men et levende samspil, hvor bevægelsen opstår i mellemrummet mellem to mennesker, der lytter intenst til hinanden.

Kontakten

Tangoens kontakt er mere end teknik! Den rummer både det fysiske og det følelsesmæssige nærvær. Når vi danser, mærker vi ikke bare hinandens bevægelser – vi mærker også hinandens tilstedeværelse. Der opstår et rum, hvor man fornemmer den andens reaktioner, og hvor vi tilpasser, hvis noget føles uharmonisk. Samtidig kan der åbne sig en dybere form for kontakt – en følelsesmæssig resonans, som ikke behøver at handle om romantik, men om nærvær og tillid. Den varme, den glæde, den rørte fornemmelse, hvor tårerne næsten presser sig på – og så bagefter kan gå hjem til sin partner og sit liv, helt uden forvirring. Det er en del af tangoens magi: at kunne dele dybe øjeblikke af menneskelig forbindelse, uden at det skal føre til andet end netop det.

En øvelse vi bruger til at træne kontakten med, er den her opmærksomhed, mens vi danser:

Hvad mærker jeg, du oplever, når vi danser? Tilpas hvis noget føles uharmonisk!

For os, har den øvelse været den, der på et personligt plan har givet alt! Men dansen med musikken skal sidde i kroppen først.

En anden form for kontakt, er når par på gulvet danser med hinanden. Når de mærker hinandens tilstedeværelse og tilpasser deres dans i forhold til hinanden.

Dansen kommer fra dit center

I tangoen er det vores oplevelse, at bevægelsen udspringer fra kroppens center. Herfra styres bevægelsen, og dansen får sin retning og styrke. Ved at spænde og slappe af i mavemusklerne kan vi nuancere bevægelsen og skabe tydelig føring sammen med accelerationen frem mod akse, og dermed give kontakten kvalitet. Afhængigt af situationen kan spændingen være impulsiv eller holdes over tid.

Eksempel på øvelser:

- Når du, som fører, gerne vil sætte gang i en bevægelse, så arbejd med effekten af at spænde i maveregionen i føringen til din intention. Prøv at gøre den impulsagtig og arbejd med styrken.

Aktiv følger

Du har sikkert hørt begrebet, “at være en aktiv følger”. Men hvad betyder det egentlig, og hvordan får man det integreret i sin dans? Følgerens ansvar er i høj grad at sørge for at holde takten og ikke komme bagud, fordi man ikke mærkede en føring. Ligeledes skal takten holdes uden at løbe, hvis man føler man kom bagud. Hvis føreren har sat en retning i gang, går man på det, indtil føreren giver en intension om en opstandsning eller et retningsskift. Ønsker føreren at stoppe én eller ændre retning, kræver det en god timing fra førerens side, så følgeren ikke allerede har bevæget sig videre i forhold til det, musikken tilbød.

Man kan som følger gøre sig tung i dansen, hvis man føler føreren har for travlt i forhold til musikken. Derved kan man trække tempoet lidt ud af dansen. Tilsvarende kan man være insisterende, hvis musikken tilbyder noget andet end det, der føres.

Som følger skal man mærke efter, hvor meget den fører, man danser med, giver plads til, at man som følger deltager aktivt i at forme dansen. Det hele skal gøres med respekt for hinanden, musikken og dansen, så det føres rart. Følgeren kan ikke køre sit eget løb, så er der ingen dans!

Der er førere, som ikke synes om en aktiv følger, og så skal man selvfølgelig ikke gøre det, da det handler om at få en god oplevelse for begge parter. Når det så er sagt, så elsker størstedelen af førerne faktisk en aktiv følger, da det giver dem lidt mere frihed til at nyde, uden hele tiden skulle være den kreative. Det giver en større oplevelse af, at dansen skabes sammen.

2. Musik

Tangomusikken er det, der vækker vores lyst til at danse. Den rummer en dybde, som kan bevæge os langt ud over trinene – hvis vi giver os tid til at lytte. For mange dansere begynder rejsen med figurer og mønstre, og på de fleste milongaer er det også dér, fokus ligger. Musikken bliver ofte noget, der blot sætter tempoet – en rytmisk baggrund for dansen – men sjældent noget, vi virkelig *går ind i*.

Alligevel er det i musikken, at tangoens hjerte banker. Når vi begynder at lytte – ikke bare følge takten, men mærke melodien, dynamikken og fortællingen – åbner der sig en helt ny dimension af dansen.

Danser, forfatter og foredragsholder Michael Lavocah har i et af sine foredrag beskrevet, hvad det er i tangomusikken, der inspirerer os til at bevæge os. Det har vi ladet os inspirere af og sat de her punkter op for tangomusik, set fra en dansers synspunkt:

1. Beat
2. Rytmer
3. Dynamik
4. Lyrik
5. Traditioner

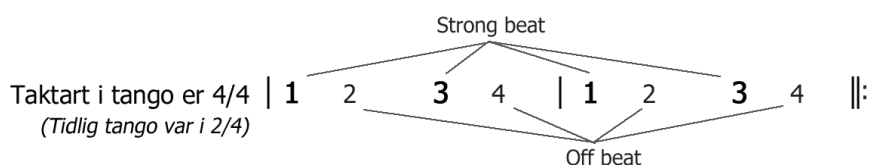
Beat

Beat i tangomusikken for en tangodanser er på taktslagene 1 og 3. Den kaldes også for "tangoens puls" og taktslagene 1 og 3 kaldes for "strong beats", hvor taktslagene 2 og 4 er "off beats".

I mange musikstykker kan man tydeligt høre, hvordan taktslagene 1 og 3 er fremhævet, og 2 og 4 er dæmpet. Et eksempel kan være Carlos Di Sarlis "Maldita" fra 1931. Dette har også en betegnelse, nemlig "marcato en dos".

På samme måde er der tangomusik, hvor der er ca. lige stor markering af alle 4 taktslag, hvilket også kaldes "Marcato en cuatro". Et eksempel kan være Juan D'Arienzo's tidlige musik fra 1930'erne.

Beatet er vigtigt, for det er det, som driver os fremad, og som giver os lyst til at gå.

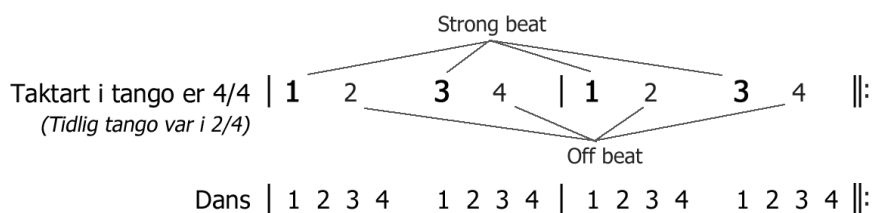

Rytme

Grundlæggende, så er rytmer alt det, som ikke er beats. Noget af det kalder vi for "synkoper", der er rytmiske variationer i dobbelttempo af en normal takt.

I forlængelse af ovenstående visualisering af strong beat/off beats kunne synkopering forstås sådan:

Nogle ynder at tælle "og-1-og-2-og-3-og-4". I illustrationen er det gjort ved at tælle "1234" for hvert strong beat. Synkopering her vil være, at man danser på f.eks. "12", svarende til "1-og".

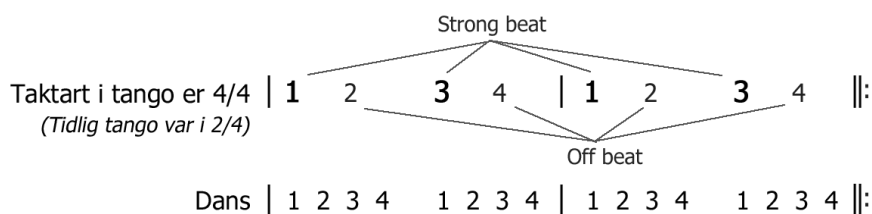
En måde at lære at danse synkopering på, er ved at tælle sig frem som beskrevet ovenfor, men det kræver, at man dels formår at tælle i musikken samtidig med, at man skal fokusere på at bevæge sig i forhold til det, man tæller.

En anden måde at lære synkoperinger på, er ved at lytte i musikken og genkende, hvornår der er en synkopering. På den måde får man en praktisk og måske mere tilgængelig måde at lave synkoperinger på.

Synkoperingsmønstre i tango

I tangoen findes der nogle traditionelle synkoperingsmønstre, der bliver understøttet af musikken.

Tager vi først takterne fra før:

Så er her nogle af de traditionelle synkopermønstre, som vi kan danse i tangoen, hvor særligt "121" (nr. 3) er langt den mest anvendte.

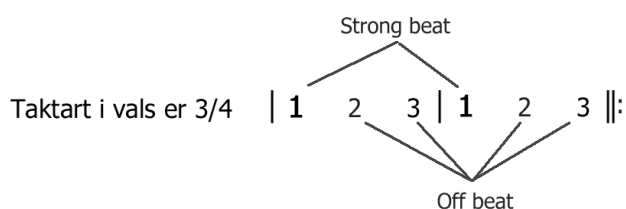
1:	1	1	1	1	:				
2:	1	3	1	1	3	1	:		
3:	1	2	1	1	2	1	:		
4:	1	4	1	1	4	1	:		
5:	1	2	3	1	1	2	3	1	:

Udover de almindelige traditionelle variationer findes der nogle variationer, der ikke er brugt så tit:

6:	1	2	3	4	1	1	2	3	4	1	:
7:	1	2	4	1	1	2	4	1	:		

Synkoperingsmønstre i vals

For tangovals gælder der følgende:

Typiske synkoperingsmønstre i tangovals:

Variationer i dansen

1:	1	1	:		
2:	1	2	1	:	
3:	1	3	1	:	
4:	1	2	3	1	:

Vals i tango er ikke bare vals. I Wienervals ligger taktslagene med samme tidsinterval mellem taktslagene, og det gør tangovals også. Men der findes en afart af vals, der kaldes "Vals criollo" eller "Peruvian waltz", som indimellem spilles i valsetandaer. Det siges, at vals criollo kan have en tendens til at "synkopere" takten, så den ser sådan ud:

| 1 2 3 | 1 2 3 ||:

| 1 2 3 | 1 2 3 ||:

Prøv at udnytte forskydningen i taktslagene i dansen.

Dynamik

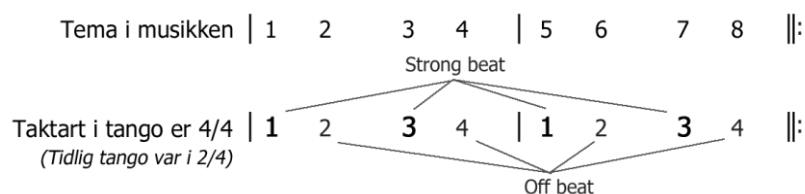
I praksis arbejder vi med forskellige musikalske elementer – temaer, melodi og modmelodi, samspillet mellem instrumenterne og den virkning, det har, når sangeren træder frem. Alt dette giver os noget at lege med i dansen.

Når sangeren sætter ind, dæmpes dansen ofte. Traditionelt siger man, at vi som dansere holder lidt igen af respekt for sangeren. Her danser vi *legato* – roligt, flydende og med blødere bevægelser, som om energien strømmer kontinuerligt gennem kroppen.

Når musikken bliver mere rytmisk eller intens, og instrumenterne – f.eks. bandoneon eller klaver – træder tydeligere frem, danser vi *staccato*: mere markeret, rytmisk og spændt. *Staccato* bevægelser kan opleves som lettere og mere opadgående, mens *legato* ofte føles forankret og jordet – "nede i gulvet".

Vi danser med hele kroppen, og gennem skiftet mellem *legato* og *staccato* lader vi musikken forme både vores energi og udtryk.

Tangomusik indeholder temaer og variationer over temaer, og mange af dem går over 8 taktslag. Skulle vi blive i beskrivelserne fra før, kunne vi som dansere se det sådan:

Når et tema slutter holder vi igen og starter på 1, når et nyt tema starter.

Lyrik

Selv om mange af os i Europa ikke forstår spansk – og slet ikke *Lunfardo* – kan tangoens lyrik stadig spille en rolle i dansen. For den, der kender sproget, kan teksterne være en vejviser: Skal jeg danse med inderlighed, med glæde, eller med vrede? Ordene peger på følelser, som kan få fysisk form i bevægelsen.

Men selv når vi ikke forstår teksten, rummer sangen noget, vi kan mærke. Tag for eksempel D'Agostino med Vargas – der er en højtidelighed i det øjeblik, Vargas begynder at synge. Hos Di Sarli og Podestá bliver stemningen blød og rund, mens D'Arienzo med Echagüe sprudler af energi og kraft.

Selv uden ordenes betydning kan vi fornemme stemningen. Musikken taler sit eget sprog. Og når vi som dansere lader os bevæge af den og giver plads til at udtrykke følelser gennem kroppen, opstår et ekstra lag i tangoen – et sted, hvor musikken, poesien og dansen mødes.

Traditioner

Der er traditioner for, hvordan man skal danse til orkestre som Carlos Di Sarli, Juan D'Arienzo, Anibal Troilo og Osvaldo Pugliese.

Carlos di Sarli er "floating on clouds", hvor bevægelserne bliver bløde. I hvert tilfælde når Podesta begynder at synge med di Sarli. Juan D'Arienzo er rytme, tempo med respekt for, når sangeren kommer ind. Osvaldo Pugliese er at opbygge energi, og frigive den igen. Anibal Troilo er lidt af det hele.

Det kræver selvfølgelig, at man kan genkende orkestret, der spiller, eller håbe på at DJ'en har en projektor eller en ekstra skærm, der viser, hvem det er. Hvis ikke, så gå med din oplevelse af musikken.

En anden slags practica

Her er et forslag til en anden form for practica, hvor der arbejdes med kontakten til musikken, teknikken og den, du danser med.

5-7 dage inden practicaen sender arrangørerne en tanda ud. En tanda med et og samme orkester fra ca. 1927 – ca. 1955. For os er den periode vigtig, fordi den musik rummer beat, rytme og dynamik, som vi ikke på samme måde finder i moderne musik, eller genindspilninger af klassiske tangoer.

Et tip til at finde tandaer er at bruge YouTube, hvor du søger på "tanda" og orkesternavnet. F.eks "DArienzo tanda". TangoDJ's holder meget af at dele deres arbejde der.

Dem der vil deltage i practicaen har til opgave at lytte til tandaen, og måske bevæge sig lidt til den derhjemme. Jo mere jo bedre, så musikken er kendt inden practicaen.

Pointen er, at når du skal forholde dig til at danse, f.eks. et synkopemønster, så skal du være hjemme i musikken, ellers opdages synkopen for sent.

Practicaen, ca. 1 -1½ times varighed

Practicaen er en guidet practica. Det vil sige, at et par eller en person står for indholdet og kan hjælpe og inspirere parrene undervejs i practicaen.

- Krav til deltagere: Du kan ikke være begynder, og du skal regelmæssigt gå på milongaer og danse.
- Vi danser småt og enkelt for at kunne arbejde med musik og kontakt.
- Der er ingen figurer.
- Vi danser rytmisk, dynamisk og har fokus på oplevelsen i dansen.
- I starten vil der være en kort præsentation af orkestret og den periode, musikken er fra.
- Der vil også være en kort gennemgang af, hvad der sker i musikken, og om hvad der er traditioner for i forbindelse med at danse til orkestret.
- Udgangspunktet er at parrene selv træner, men det kan være nødvendigt at guide enkelte par i forhold til kontakt, musik og teknik.

Lær mere

Hør podcast

Under coronaen lavede Michael Lavoch og Dag Stenvoll en podcast om tangomusik, hvor de tog et år pr. udsendelse, f.eks. 1943, og gennemgik i 2-4 timer orkestre, der gjorde sig bemærkede i det år. Så der ligger måske 25 podcasts, kun om tangomusik. Og du kan høre dem ved at oprette en gratis konto på Sound Cloud.

Tango by year: <https://soundcloud.com/user-342390385>

Bøger

Den her bog om tangomusikken er et must for alle tangodansere.

Michael Lavocah's Music secrets: Tango stories.

<https://www.tangomusicsecrets.co.uk/buy-now/english/>

Arkiver

Onlinearkiver hvor du kan finde lister med indspilninger:

Tango DJ – All about tango

<https://tango-dj.at/>

El Recordo

<https://www.el-recodo.com/?lang=en>

Køb af tangomusik

Her kan du købe restaureret tangomusik:

Tango Tunes: <https://tangotunes.com/en/>

Tango Time Travel: <https://tangotimetravel.be/>

Og så findes næsten al tangomusik på YouTube, i mere eller mindre brugbare kvaliteter.

Musik til at træne efter

Her er nogle tangoer, som du med fordel kan bruge, når du træner:

- Carlos Di Sarli, "Maldita", 1931: <https://youtu.be/NcE6NRiKOoY?si=p-PxZhIfUae3DT49>
- OTV, "Viento Norte", 1929: <https://youtu.be/z2oLc0oeAJs?si=CBNhRRKU3SmDterJ>
- Miguel calo, "La Vi Llegar", 1944: <https://www.youtube.com/watch?v=QDUa3hzksqA>
- Carlos Di Sarli, "Junto a tu corazon", 1942: <https://www.youtube.com/watch?v=5NhvfLbTEcw>
- Juan D'Arienzo, "Mandria", 1939: <https://www.youtube.com/watch?v=AlXbMbK-j1g>
- Juan Maglio, "Caminito", 1927: <https://www.youtube.com/watch?v=6UIJDnGu67Q>
- Anibal Troilo, "Torrente", 1944: <https://www.youtube.com/watch?v=oooXJR95Hfo>
- Carlos Di Sarli, "Nido Gaucho", 1942: <https://www.youtube.com/watch?v=2D7o6ORS00E>

3. Teknik og effekter

I tango er teknikken ikke et mål i sig selv, men et redskab. Den tjener som støtte til at bevæge sig friere, lytte dybere og skabe en mere ærlig forbindelse – både til musikken, til partneren og til sig selv. Den ydre perfektion betyder mindre end den indre oplevelse af balance, nærvær og musikalitet.

Ser man optagelser af dansere fra 1950'erne og 60'erne eller betragter ældre dansere i dag, bemærker man ofte, at deres teknik adskiller sig markant fra de moderne idealer. Alligevel rummer deres dans en autenticitet og inderlighed, som let kan gå tabt, hvis fokus rettes for meget mod form og for lidt mod oplevelse.

Formålet med arbejdet med **teknik og effekter** er ikke at *se* godt ud, men at få endnu mere overskud til at *mærke*. Det handler om at udvikle en bevidsthed om kroppens tyngde, balance og retning – og om at lade teknikken understøtte den naturlige bevægelse. De samme principper danner fundamentet for al dans, uanset om man danser i tæt eller åben fatning, eller arbejder med mere komplekse trin og figurer.

Vi skelner mellem det, der sker **inde i danseren** – det individuelle kropslige arbejde – og det, der sker **imellem danserne**, når de mødes i kontakt. Teknikken i det her afsnit handler om det første: det personlige arbejde med krop, akse, bevægelse og energi.

Vi deler her teknik op i:

1. Akse
2. Bevægelse
3. Bliv bagved/foran den anden

Ovenstående er ikke en fuldstændig liste, men de for os, mest grundlæggende teknikker og effekter. Dem der skaber mest social dans, og som understøtter dans i en tæt dansefatning.

Akse

Aksen er kroppens indre centrum – det punkt, hvor balancen føles stabil og bevægelsen naturlig.

At finde sin akse begynder med at mærke efter i egen krop: at bevæge sig til siden, frem og tilbage, og opdage det øjeblik, hvor roen og kontrollen er til stede. Uden at låse i knæene.

Denne sansning er grundlaget for al bevægelse. Fra aksen udspringer skridt, drejninger og vægtskift; den fungerer som kroppens stabile midtpunkt, selv når man er i bevægelse.

I både åben og lukket fatning skal hver danser kunne bevæge sig frit uden at miste forbindelsen til sin egen akse. Et centralt princip her er evnen til at kunne standse i kontrol i sin akse – til enhver tid.

Bevægelse

Bevægelsen fra akse til akse sker med afsæt i gulvet, og i en accelererende bevægelse frem mod den ny akse. Det gælder både skridt fremad, bagud og til siden.

Træn variation i skridtlængde og intensitet i skridtet. Tæt dansefatning giver ofte mindre skridt, men du skal stadig sætte af i gulvet i en accelererende bevægelse.

Bemærk, I tango findes der ingen "transportskridt" – hvert skridt har betydning og er en del af dansens udtryk.

Bliv bagved/foran den anden

Forholdet mellem dansernes akser er afgørende. Uanset om du danser fører eller følger, skal torsoen altid være orienteret mod den anden. Når man bevæger sig, skal man blive bagved/ foran den anden – ikke ud på siden. Denne præcision skaber klarhed i kommunikationen og et tydeligt fælles centrum i dansen.

Det handler rigtig meget om at kunne dissociere, og det gør man blandt andet ved at være afslappet i sine knæ, så man kan arbejde sig ned i gulvet.

Der er mange flere teknikker og effekter. Arbejde med skridttyper, ude af akse, elasticitet, dansens center osv. Vi bruger også rigtigt meget at dreje, når vi danser. I det her kompendium har vi fokuseret på, hvad vi mener, der skal til for at komme fra en dans, der handler om trin og figurer, til en dans, der skal mærkes.

De teknikker og effekter, vi har valgt, er samtidig fundamentale, uanset om du vil danse åbent og stort eller enkelt og musikalsk.

4. Social Dans

Begrebet *social dans* handler om de fælles rammer, der gør en milonga til en god oplevelse for flest mulige. Rammerne handler ikke om regler for reglernes skyld, men om respekt – for hinanden, for musikken og for det fælles rum, vi deler.

Nogle dansere udtrykker musikken med stor teknisk kunnen og kreativitet, og det kan være en fornøjelse at se. Men i den sociale tango danser vi ikke for at fylde rummet, vi danser for at dele det.

Som arrangør ønsker man naturligvis, at alle deltagere får en god oplevelse. Det handler ikke om, at flest mulige får danset flest mulige danse, men om at skabe rammer, hvor dansene, der *bliver* danset, har kvalitet – og hvor folk har lyst til at vende tilbage.

Som dansere må vi huske, at vi ikke *deltager* i en milonga. Når vi er der, *er vi* milongaen. Vores adfærd, opmærksomhed og respekt er en del af oplevelsen for alle.

Social dans er ikke et moderne påfund. I Buenos Aires går der historier om “floor managers”, som kunne bede dansere forlade gulvet, hvis de ikke viste hensyn. På nogle maratons og særligt på *encuentros* værner vi stadig om de samme principper – ikke for at kontrollere, men for at beskytte kvaliteten i samværet og dansen.

Vi oplever ganske enkelt bedre milongaer, når folk ikke bare kender rammerne, men også mestrer dem. Det påvirker ikke kun stemningen – det former også selve måden, du danser på. Det kræver opmærksomhed og træning, men det gør tangoen og milongaerne rigere for os alle.

Her følger en gennemgang af de mest almindelige rammer og uskrevne regler for social dans:

- Byd altid op med mirada/cabeceo.
- Få altid øjenkontakt og accept af det par, I går ind foran, inden I går ind på dansegulvet.
- Hold fødderne på gulvet.
- Tilpas dansen, så den passer til, hvor mange der er på gulvet.
- Hold pladsen i rækken med respekt for de andre par.
- Byd folk op I ikke kender.

Mirada (blik)/Cabaceo (nik)

På milongaer er det god skik at bruge **mirada** og **cabaceo**, når du gerne vil ud og danse. Du får øjenkontakt, og hvis du modtager et nik, har du en aftale om en dans. Hvis ikke, så fortsæt blot med at lede efter en anden, du kan danse med.

Som følger bliver du siddende, indtil den, du har nikket til, kommer over og står foran dig – husk, det kan være en anden bagved, der faktisk blev budt op. Hold gerne blikket rettet mod føreren hele vejen over til dig, så vedkommende ikke bliver i tvivl om, at I rent faktisk har en dans. Hvis det var personen bagved, som blev budt op, tabes der ikke ansigt, når føreren bare går forbi til vedkommende, der blev budt op.

Man bør ikke gå hen og sige til nogen, at “nu har jeg prøvet hele aftenen uden held”. Det kan sagtens være, at mirada/cabaceo fungerer, som det skal – bare ikke til din fordel lige den aften.

Nogle tager det personligt, hvis de får et nej. Det kan det være, men det kan også skyldes, at den, du prøver at danse med, har en favoritdanser til netop det orkester. Prøv igen senere.

Efter tandaen tilbyder føreren høfligt at følge følgeren tilbage til vedkommendes plads.

”Førercabaceo/mirada” ved adgang til dansegulvet

Gå aldrig ind på gulvet uden først at have fået accept fra dem, der kommer dansende til venstre for jer. Accepter, hvis gulvet er tæt, og I må vente lidt, før I kan komme ind.

I starten af det første nummer af en tanda, hvor alle går på gulvet samtidig, er det ikke altid nødvendigt med accept, før I går på gulvet. Men grænsen er flydende, så vær opmærksom på hvornår det er passende.

Hold fødderne på gulvet

Vi danser ofte tæt – meget tæt – og det handler også om sikkerhed. Undgå derfor bevægelser, hvor skoene svinges hurtigt op i luften.

Hvis du som følger på en tæt milonga bliver ført i noget, du normalt ville udføre med større bevægelsesfrihed, så hold alligevel fødderne på gulvet. Det er også følgerens ansvar at være opmærksom på, hvor det er muligt at svinge benet op uden fare for at ramme andre.

Tilpas din dans og hold din plads

I dette kompendium lægger vi vægt på at gøre dansen **enkel**, så du får overskud til at mærke både din partner og musikken. Du kan med fordel øve dig i en firkant på 1x1 meter – så lærer du at danse på den plads, du har, og at holde din position i rækken.

Hvis du får brug for at skifte f.eks. ind mod midten, så bliv der – søg ikke tilbage, bare fordi du ser et hul.

Byd folk op du ikke kender

Kig dig omkring – sidder der nogen, der ikke danser så meget? Byd dem op! Det er ikke dit tekniske niveau, eller hvem du kender, der afgør, hvor dygtig du er. Det er din evne til at danse med den, du danser med, på tværs af niveau. Så, vær social, og vær med til at skabe en god stemning på milongaen efter bedste evne.

Selvfølgelig skal man ikke danse med andre, man ikke har det godt med at danse med af forskellige årsager. Men husk – folk udvikler løbende deres dans, så somme tider kan det være fint efter nogen tid igen at prøve at danse med vedkommende.

Hvis musikken den pågældende dag ikke falder i din smag – eller der bare ikke er nogen, der vil danse. I så fald: find baren :)

Efterskrift

Der er i dag flere udenfor Buenos Aires, der danser tango, end der er folk i Buenos Aires, som danser tango. Det betyder også, at tangoen udvikler sig andre steder – i andre retninger – end der, hvor den opstod. Steder, hvor historiens tyngde ikke har samme vægt som for en *porteño* (en indfødt fra Buenos Aires). Encuentroer er f.eks. ikke en type arrangement, som findes i Argentina.

Det betyder ikke, at vi ikke går op i, hvad tangoens væsen er – tværtimod. Vi forsøger at finde noget oprigtigt, noget med ro og dybde, som resonerer med den stressede verden omkring os. Vi finder det, når vi fokuserer på oplevelsen i kontakten med andre.

Nogle foreslår at milongaerne er en af grundene til, at tangoen har overlevet – fordi de skaber et særligt socialt rum, hvor vi mødes omkring dansen. Hvis vi tager udgangspunkt i det, giver det tangoen et formål: et rum, hvor den kan udfolde og udvikle sig.

Vi, Trine og Morten, har ikke opfundet teorierne bag dette kompendium. Vi bygger videre på det, vi selv har lært, og sætter det i relation til, hvordan det kan fungere i praksis på milongaerne. Vores ønske er at styrke og udvikle det sociale og oplevelsesmæssige aspekt af tangoen.

Mange undervisere har gode intentioner med workshops, hvor en bestemt teknik eller effekt er i fokus. Men ofte ender disse workshops med en træningsfigur, hvor det eneste, størstedelen af eleverne fokuserer på, er selve figuren, så teknikken mere eller mindre glemmes. Det forplanter sig ud på milongaerne og præger den måde, danserne taler om tangoen på.

Det er ikke *close embrace* eller *milonguero/tanguero*-stilene, der i sig selv rummer svaret på, hvordan man lærer at danse argentinsk tango. Vi tror, at nøglen ligger i fokus på kontakt, musik, og respekt – uanset om du danser åbent eller lukket. Men for at finde dertil, må du give slip på idéen om, at tangoen blot er en samling af trin.

Der har i mange år været meget fokus på den visuelle tango – den, der tager sig godt ud på videoer og konkurrencer. Argentinere, der har deltaget i de lokale verdensmesterskaber, *Mundial de Tango*, er for mange interessante. Konceptet købes med deres workshops her i Europa. For de må jo vide, hvad det er, de sælger – og mange steder fungerer det rigtig fint, særligt hvis man ikke bruger det på milongaer, men bare nørder med det på practicaer eller hjemme i stuen.

Der begynder dog at opstå miljøer, hvor dansere stiller spørgsmål ved, om det, de lærer, egentlig er det autentiske udtryk for tangoen. Folk, som ikke kun søger teknik eller show, men som ønsker at bruge tangoen til noget andet: til at finde ro, fordybelse og en mere ægte kontakt i en ofte stressende hverdag – både med sig selv og med den, de danser med.

Vi håber dette kompendium kan være med til at åbne øjnene for, at tangoen er meget mere end den næste figur. Vores oplevelse er, at fokus i al for lang tid i læringen af den argentinske tango er hæftet på figurer, hvor man miste kontakten med musikken.

Den dybe tango er vores passion. Det er her, vi får de største personlige oplevelser – og det er dén rejse, vi inviterer dig med på i dette kompendium.